

ธุรกิจผลิตไฟฟ้า

สรุปแนวโน้มธุรกิจ

ISIC : 53351000 การผลิต การส่งและการจ่ายไฟฟ้า
แนวโน้มในปี 2565/2566 คาดธุรกิจผลิตไฟฟ้ามีแนวโน้ม “Neutral (+)” จากปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าที่ปรับเพิ่มขึ้นตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่ดีขึ้น โดยคาดว่ากลุ่มโรงไฟฟ้า SPP และ VSPP ที่ใช้เชื้อเพลิงจากพลังงานหมุนเวียนจะมีโอกาสเติบโตได้ดีในระยะถัดไป ท่ามกลางการเปลี่ยนผ่านจากพลังงานฟอสซิลไปสู่พลังงานสะอาดมากขึ้น ดังนั้น คาดว่าภาครัฐจะให้ความสำคัญและเพิ่มสัดส่วนพลังงานสะอาดลงไปในแผน Power Development Plan (PDP) ฉบับใหม่อย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันกลุ่มผู้ผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงฟอสซิลมีแนวโน้มจะถูกจำกัดการเติบโตในระยะข้างหน้า

อย่างไรก็ตาม การเติบโตของธุรกิจผลิตไฟฟ้าคาดว่าจะยังคงถูกกดดันจากต้นทุนพลังงานที่ยังคงอยู่ในระดับสูง จากความเสี่ยงด้านอุปทาน กอปรกับการแข่งขันในธุรกิจที่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ภาครัฐจะเร่งรับซื้อไฟฟ้าและสอดคล้องกับทิศทางพลังงานโลก ทำให้มีผู้ประกอบการรายใหม่ขยายแผนการลงทุนมายังธุรกิจผลิตไฟฟ้ามากขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของนโยบายการรับซื้อไฟฟ้าจากภาครัฐ ซึ่งอาจกดดันโอกาสในการลงทุนใหม่และการทำกำไรของธุรกิจ

ภาพรวมธุรกิจ

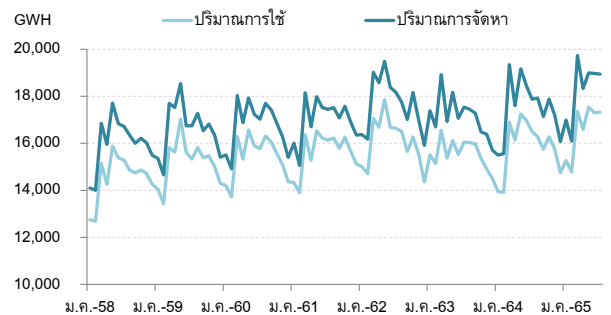
ปี 2565 ธุรกิจผลิตไฟฟ้าภาคเอกชนยังขยายตัวได้ตามความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นเกือบทุกสาขาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ หลังสถานการณ์ COVID-19 ทั้งในประเทศและต่างประเทศคลี่คลาย ทุกกิจกรรมทางเศรษฐกิจสามารถกลับมาดำเนินได้ตามปกติ บวกกับอานิสงส์จากราคาขายไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นตามการปรับขึ้นของอัตราค่าไฟฟ้าผันแปรอัตโนมัติ (Ft) ตลอดจนรายได้จากธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ และการลงทุนในต่างประเทศยังหนุนให้รายได้และกำไรของธุรกิจผลิตไฟฟ้าเติบโตได้ค่อนข้างดี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลประกอบการโดยรวมจะปรับตัวดีขึ้น แต่ผู้ผลิตไฟฟ้าบางกลุ่มยังถูกกดดันจากต้นทุนราคาเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าที่ปรับสูงขึ้นตามทิศทางราคาพลังงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติและถ่านหิน นอกจากนี้ กลุ่มดังกล่าวยังได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนของแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (PDP) ฉบับใหม่ที่จะทยอยเพิ่มสัดส่วนพลังงานสะอาดในระบบการผลิตไฟฟ้าของประเทศมากขึ้น ตามทิศทางกระแสพลังงานโลกเนื่องจากหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยเริ่มมุ่งเน้นไปที่พลังงานสะอาด (Clean Energy) เพื่อบรรลุเป้าหมาย Net Zero Emission หรือการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิจนเป็นศูนย์มากขึ้น ทำให้ในปีนี้ผู้ผลิตไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิลเป็นหลักต่างกังวลและเร่งปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทาง Energy Transition จึงส่งผลให้การลงทุนใหม่ของกลุ่มผู้ผลิตไฟฟ้าส่วนใหญ่ชะลอการลงทุนออกไป

สถานการณ์การใช้และการจัดหาไฟฟ้าของไทย

การใช้ไฟฟ้าทั่วประเทศในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2565 ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน หรือคิดเป็นระดับการใช้ไฟฟ้าที่ 116,188 กิกะวัตต์ชั่วโมง (ไม่รวมการใช้ไฟฟ้าจากกลุ่มผู้ผลิตไฟฟ้าใช้เองหรือ IPS) หรือเพิ่มขึ้น 4.1%YoY ผลจากการเพิ่มขึ้นของความต้องการใช้ไฟฟ้าในสาขาหลักๆ อาทิ ภาคอุตสาหกรรม (สัดส่วน 44.9%) ปรับตัวเพิ่มขึ้น 3.6%YoY ตามเศรษฐกิจในประเทศและภาคการส่งออกสินค้าที่ขยายตัวต่อเนื่อง ด้านภาคธุรกิจ (สัดส่วน 22.9%) เพิ่มขึ้น 9.0%YoY จากการใช้ไฟฟ้าที่สูงขึ้นในกลุ่มธุรกิจที่สำคัญ ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจห้างสรรพสินค้า ธุรกิจภัตตาคารและไนต์คลับ เป็นต้น หลังสถานการณ์ COVID-19 ทั้งในประเทศและต่างประเทศคลี่คลายนักท่องเที่ยวต่างชาติเริ่มทยอยเข้ามาท่องเที่ยวในไทยมากขึ้น ขณะที่ภาคครัวเรือนที่มีสัดส่วนราว 27.8% พบว่ามีการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเพียง 0.7%YoY ซึ่งแม้จะมีแรงส่งจากการ Work From Home ที่ยังดำเนินอยู่ต่อเนื่อง แต่ด้วยอัตราค่าไฟฟ้าที่ปรับเพิ่มขึ้นมาก บวกกับภาระค่าครองชีพต่างๆ ที่สูงขึ้น ทำให้การใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลงอย่างเห็นได้ชัด

รูปที่ 1 ปริมาณความต้องการใช้และการจัดหาไฟฟ้า

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

ตารางที่ 1 ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้า จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจ

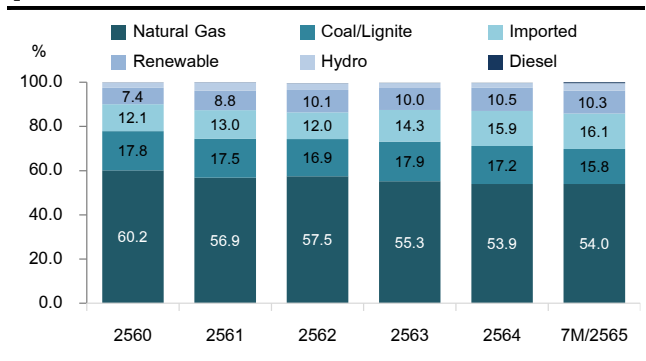
สาขา	การใช้ไฟฟ้า (GWH)		เปลี่ยนแปลง (%YoY)		สัดส่วน (%)	
	2564	7M/2565	2564	7M/2565	2564	7M/2565
อุตสาหกรรม	86,427	52,138	5.2	3.6	45.4	44.9
ครัวเรือน	54,290	32,294	2.7	0.7	28.5	27.8
ธุรกิจ	41,529	26,646	-5.5	9.0	21.8	22.9
อื่นๆ*	7,824	4,858	2.1	7.7	4.1	4.2
เกษตร	398	251	-4.5	-13.0	0.2	0.2
รวมทั้งหมด	190,468	116,188	1.8	4.1	100.0	100.0

หมายเหตุ : * ประกอบด้วย องค์กรไม่แสวงหากำไร ไฟซ์ควรา ไฟสาธารณะ และอื่นๆ
ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

จากแนวโน้มการใช้ไฟฟ้าที่ปรับเพิ่มขึ้น ทำให้การผลิตหรือการจัดหาไฟฟ้าปรับตัวเพิ่มขึ้นสอดคล้องกัน โดยในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2565 มีปริมาณการผลิตหรือจัดหาอยู่ที่ 128,077 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้น 3.7%YoY โดยไฟฟ้าที่เข้าระบบหลักๆ มาจากการ COD ได้มากขึ้นของกลุ่มผู้ผลิตไฟฟ้ารายใหญ่ (IPP) (สัดส่วน 24.4% ของการผลิตและจัดหาไฟฟ้าทั้งหมด) โดยมีการผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นถึง 11.9%YoY รองลงมาคือ การนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งขยายตัวสูงถึง 11.5%YoY ส่วนการผลิตไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (VSPP) และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เพิ่มขึ้นเล็กน้อยประมาณ 1%YoY เท่านั้น ขณะที่ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ที่มีสัดส่วนราว 23.2% ของการผลิตและจัดหาไฟฟ้าทั้งหมด พบว่ามีการผลิตไฟฟ้าปรับลดลง 4.7%YoY คาดถูกกดดันจากต้นทุนเชื้อเพลิงที่ปรับตัวสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตไฟฟ้าที่ใช้ก๊าซธรรมชาติและถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงหลักในการผลิต

สอดคล้องกับชนิดของเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้า โดยกลุ่มผู้ผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ ซึ่งมีสัดส่วนในการผลิตไฟฟ้ามากถึง 54% ของการผลิตไฟฟ้าทั้งหมด พบว่าก๊าซธรรมชาติถูกใช้เพื่อผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเพียง 1.7%YoY หลังราคาปรับเพิ่มขึ้นสูง สาเหตุจากอุปทานก๊าซธรรมชาติที่ปรับตัวลดลงทั้งจากอ่าวไทยและการนำเข้าจากเมียนมาที่ได้รับผลกระทบจากเงินบาทที่อ่อนค่า สำหรับถ่านหิน ที่มีสัดส่วน 15.8% ของการผลิตไฟฟ้าทั้งหมด ยังหดตัวต่อเนื่องที่ 2.4%YoY ขณะที่เชื้อเพลิงจากกลุ่มพลังงานหมุนเวียนที่มีสัดส่วนอยู่ 11% ของการผลิตไฟฟ้าทั้งหมดนั้น ก็มีทิศทางชะลอตัวสอดคล้องกับเชื้อเพลิงอื่นๆ

รูปที่ 2 สัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

สถานการณ์การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน

สำหรับกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP) ปี 2561-2580 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พบว่าภาครัฐยังคงมุ่งเน้นการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนด้วยเป้าหมายไม่ต่ำกว่า 30% ของการผลิตไฟฟ้าทั้งหมด ณ สิ้นสุดปลายแผนปี 2580 หรือคิดเป็นกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าทั้งหมด 29,411 เมกะวัตต์

หากพิจารณาสถานะกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้า ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2565 พบว่าปัจจุบันมีการผลิตและส่งไฟฟ้าเข้าระบบแล้วทั้งสิ้น 12,439 เมกะวัตต์ หรือคิดเป็น 42.3% ของเป้าหมายทั้งหมด ซึ่งในแง่การเติบโตของการใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อผลิตไฟฟ้าในปีนี้ก็กลับชะลอตัว ส่วนหนึ่งเป็นเพราะแรงกดดันด้านต้นทุนที่สูงขึ้น และอีกส่วนหนึ่งมาจากความไม่แน่นอนของแผนการรับซื้อไฟฟ้าของภาครัฐ ทำให้การลงทุนของผู้ประกอบการบางส่วนชะลอออกไป

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเป้าหมายการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนทั้งหมด นับว่ายังห่างไกลจากเป้าหมายการรับซื้อตามแผน Alternative Energy Development Plan (AEDP) 2018 Rev.1ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะพลังงานแสงอาทิตย์ที่แม้จะมีไฟฟ้าเข้าระบบแล้วถึง 2,996 เมกะวัตต์ แต่เนื่องจากภาครัฐมีการขยายการรับซื้อไฟฟ้าเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันมีการผลิตและส่งไฟฟ้าเข้าระบบได้เพียง 24.7% จากเป้าหมาย 12,139 เมกะวัตต์เท่านั้น นอกจากนี้ ภาครัฐยังเพิ่มการรับซื้อไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในรูปแบบของทุนลอยน้ำอีก 2,725 เมกะวัตต์ ซึ่งปัจจุบันสามารถ COD ได้เพียง 45 เมกะวัตต์ หรือเพียง 1.7% ของเป้าหมายกำลังการผลิตติดตั้งทั้งหมด จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ยังมีโอกาสที่จะขยายการลงทุนใหม่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ติดตั้งบนหลังคา (Solar Rooftop) ซึ่งได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ รวมทั้งพลังงานแสงอาทิตย์ในรูปแบบของทุนลอยน้ำ นอกจากนี้ พลังงานหมุนเวียนประเภทอื่น อาทิ พลังงานชีวมวล ลม และขยะก็มีแนวโน้มดี เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ภาครัฐเร่งรับซื้อไฟฟ้า ทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพการแข่งขันทั้งด้านต้นทุนและแหล่งวัตถุดิบ

ตารางที่ 2 สถานะและเป้าหมายกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนตามแผน PDP 2018 ปรับปรุงครั้งที่ 1

ประเภท	กำลังการผลิตติดตั้ง (MW)			เป้าหมาย ณ สิ้นปี 2580	% COD	คงเหลือ (MW)
	2563	2564	พ.ค. 2565			
แสงอาทิตย์	2,979	2,983	2,996	12,139	24.7	9,143
ชีวมวล	3,517	3,774	3,803	5,790	65.7	1,987
ลม	1,507	1,546	1,546	2,989	51.7	1,443
พลังงานน้ำขนาดใหญ่	2,920	2,920	2,920	2,920	100.0	0
แสงอาทิตย์ทุนลอยน้ำ	0	45	45	2,725	1.7	2,680
ชีวภาพ	557	573	588	1,565	37.6	977
ขยะชุมชน	334	348	348	900	38.7	552
พลังงานน้ำขนาดเล็ก	190	190	192	308	62.3	116
ขยะอุตสาหกรรม	0	0	0	75	0.0	75
อื่นๆ	0.3	0.3	0.3	0.3	100.0	0
รวมทั้งหมด	12,005	12,379	12,439	29,411	42.3	16,972

* อื่นๆ คือ พลังงานความร้อนใต้พิภพ

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และแผนพัฒนาพลังงานการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ปี 2561- 2580 (PDP 2018 Rev.1)

แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจ

แนวโน้มธุรกิจผลิตไฟฟ้าในปี 2566 คาดจะยังเติบโตได้ดีต่อเนื่องตามปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าที่ปรับเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับนโยบายเปิดประเทศของไทยและหลายประเทศต้นทางมีการผ่อนคลายมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง น่าจะส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรมทยอยฟื้นตัว นอกจากนี้ แรงหนุนจากโครงการรถไฟฟ้าที่คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2566 ตลอดจนตลาดรถยนต์ EV ที่มีแนวโน้มเติบโตดี น่าจะเร่งให้มีการใช้ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ กลุ่มธุรกิจไฟฟ้าบางกลุ่มยังได้รับผลดีจากการขยายการลงทุนไปยังต่างประเทศ อีกทั้งมีโอกาสเพิ่มเติมจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพลังงานสะอาดต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ คาดว่ากลุ่มโรงไฟฟ้า SPP และ VSPP ที่ใช้เชื้อเพลิงจากพลังงานหมุนเวียนจะมีโอกาสเติบโตได้ดีในระยะถัดไป จากปัจจัยสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเปลี่ยนผ่านจากพลังงานฟอสซิลไปสู่พลังงานสะอาดมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐอาจให้ความสำคัญและเพิ่มสัดส่วนพลังงานสะอาดลงไปในแผน PDP ฉบับใหม่อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจะเป็นโอกาสและสัญญาณที่ดีต่อพลังงานหมุนเวียนเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานชีวมวล พลังงานลม และขยะ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ภาครัฐจะเร่งรับซื้อไฟฟ้าตามแผน AEDP ในระยะอันใกล้ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มผู้ผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงฟอสซิลอาจมีแนวโน้มถูกจำกัดการเติบโตในระยะข้างหน้า

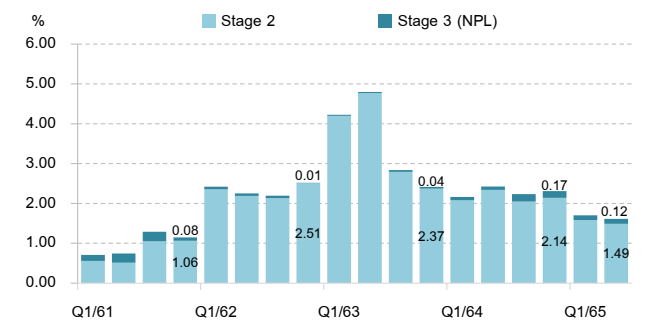
อย่างไรก็ตาม การเติบโตของธุรกิจผลิตไฟฟ้าอาจจะถูกกดดันจากต้นทุนเชื้อเพลิงที่ยังคงอยู่ในระดับสูง จากความเสี่ยงด้านซัพพลายและปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครนที่ยืดเยื้อ กอปรกับการแข่งขันในธุรกิจที่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ภาครัฐจะเร่งทยอยรับซื้อไฟฟ้าและเร่งจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบ ทำให้มีผู้ประกอบการรายใหม่ขยายแผนการลงทุนมายังธุรกิจผลิตไฟฟ้ามากขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของนโยบายการรับซื้อไฟฟ้าจากภาครัฐ ซึ่งอาจกดดันโอกาสในการลงทุนใหม่และการทำกำไรของผู้ประกอบการในระยะถัดไป

เงินให้สินเชื่อและ NPL ของระบบธนาคารพาณิชย์

ณ ไตรมาส 2 ปี 2565 เงินให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจผลิตไฟฟ้า มียอดคงค้างทั้งสิ้น 7.28 แสนล้านบาท เติบโตเพียง 0.8%YoY ส่วนหนึ่งเกิดจากผู้ประกอบการบางส่วนหันไประดมทุนผ่านตลาดเงินตลาดทุนมากขึ้น และบางกลุ่มชะลอการลงทุนออกไปเพื่อรอดูความชัดเจนของแผนการรับซื้อไฟฟ้าตามแผน PDP ฉบับใหม่

ภาพรวมคุณภาพสินเชื่อของธุรกิจผลิตไฟฟ้าอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่ยังคงมีสภาพคล่องที่ดีตามรายรับที่แน่นอนจากสัญญาซื้อขายไฟฟ้าระยะยาวกับ กฟผ. โดยพบว่ามียอด NPL (หรือ Stage 3) คงค้างอยู่ที่ 893.85 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียง 0.12% ของสินเชื่อรวม ขณะที่สินเชื่อที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Stage 2) มียอดคงค้าง 10,848.39 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 1.49% ของสินเชื่อรวม

รูปที่ 3 คุณภาพสินเชื่อผู้ประกอบการธุรกิจผลิตไฟฟ้าในระบบ ธพ.

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย